

بررسی سازگاری رشد و عملکرد گیاهان دارویی آرنیکای چامیسو و آرنیکای کوهی در ایران

مژده اسدی^۱، جواد هادیان^{۲*}، قاسم کریم‌زاده^۳، صمد نژاد ابراهیمی^۴

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد فیزیولوژی و اصلاح گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان و مواد اولیه دارویی، دانشگاه

شهید بهشتی تهران

۲* نویسنده مسئول، دانشیار، پژوهشکده گیاهان و مواد اولیه دارویی، دانشگاه شهید بهشتی تهران

۳ دانشیار، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده کشاورزی، گروه اصلاح نباتات و بیوتکنولوژی

۴ استادیار، پژوهشکده گیاهان و مواد اولیه دارویی، دانشگاه شهید بهشتی تهران

*نویسنده مسئول: J_hadian@sbu.ac.ir

چکیده

آرنیکای چامیسو (*Arnica chamissonis* Less. ssp. *foliosa*) و آرنیکای کوهی (*A. montana* L.) گیاهانی چندساله، ریزوم‌دار از خانواده کاسنی و دارای کاربرد گسترده در صنایع دارویی هستند. گل‌های این گیاه به دلیل وجود سزکوئی‌ترین لاکتون‌ها، فلاونوئیدها و فنولیک اسیدها مصارف دارویی و آرایشی - بهداشتی دارند. در این تحقیق کشت گیاهان آرنیکا چامیسو و آرنیکای کوهی در شرایط اقلیمی کوهستانی و سرد (مریوان) و معتدل (تهران) مورد بررسی قرار گرفت. جهت تهیه نشا برای دو منطقه‌ی تهران و مریوان، کشت بذرها در اسفندماه ۱۳۹۳ در شرایط گلخانه با بستری متشکل از پیت-ماس، کوکوپیت و ماسه به نسبت ۱:۱:۲ انجام گرفت. آماده‌سازی زمین، نحوه‌ی انتقال گیاهان به زمین اصلی، آبیاری و کوددهی گیاهان در تهران و مریوان با شرایط کاملاً یکسان صورت گرفت. صفات مورفولوژیک و عملکردی و همچنین محتوای فنل و فلاونوئید تام و مقادیر روتین، لوتئولین و آپی‌جینین در عصاره گل‌های آرنیکا چامیسو اندازه‌گیری شد. بررسی سازگاری و کشت آرنیکا چامیسو در دو منطقه اقلیمی نشان داد که در اکثر صفات مورد بررسی، گیاهان کشت شده در مریوان برتری بارزی نسبت به گیاهان کشت شده در تهران دارند. گیاهان آرنیکای کوهی کشت شده در تهران و مریوان مرحله هشت برگی را پشت سر گذاشتند و با شروع فصل گرما از بین رفتند.

کلمات کلیدی: گیاهان دارویی، متابولیت ثانویه، نیازهای اکولوژیک، خاک اسیدی، بوته میری.